ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 211 (8118)
СЕНТЯБРИИН 7
ПЯТНИЦА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Республикын колхозуудай полинууд дээрэһээ

Хартаабха, овощь гүрэндөө ехээр тушаая

Бичурын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, мүн «Хартаабха болон овощь тарижа ургуулхые, бэлэдхэлгые ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, тогтоолые бэелүүлэн, энэ жэлдэ хартаабха болон овощь тарилгын талмайе нилээд ехэ болгожо, ургасынь хойноһоо агротехническэ харууһа һайнаар эмхидхэһэн байна. Иигэжэ аймаг дотор хартаабха тарилга нёдондонойхидо орходоо 21 процент, овощь тарилга 35 процент ехэ болоо һэн. Огородой культурануудай ургасын хойноһоо һайнаар харууһалһанай ашаар аймаг дотор юрэнхыдөө хартаабхын ургаса хоёр дахин ехээр, овощиин ургаса нёдондонойхиһоо нэгэ бага ехээр абтахаар хараалагдана. Жэшээлхэдэ, Охин-Булагай, Бага-Куналейн МТС-үүдэй харьяата колхозууд нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ хартаабха малтажа абахаар хараалагдаһан.

Дээдэ Мэргэнтын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Иван Лукич Казарбинай хүтэлбэрилдэг овощь ургуулхын звено ургасын хойноһоо һайнаар харууһалжа, мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо 2,5 дахин ехэ хартаабха, хоёр дахин ехэ овощь абахань. Энэ звено огородой газар уһалалгада насос түрүүшынхеэ хэрэглэжэ, үндэр ургаса ургуулаа.

Хартаабхын, овощиин ургасые юрэнхы дээрэнь харахада, нёдондонойхидо орходоо нилээд һайн. Ургасаяа дээшэлүүлээгүй звено энэ жэлдэ байхагүй.

Иигэжэ аймагай колхозууд гүрэндэ хартаабха, овощь тушааха, худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ дүүрэн арга боломжотой. Сентябриин 1-нэй байдалаар аймагай ажалшад овощь тушааха жэлэйнгээ түсэб 40 гаран процент дүүргэжэ, нёдондонойхиһоо 3 дахин ехэ овощь тушааба. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Тиихэдэ XIX партсъездын, Кировэй, Калининай нэрэмжэтэ болон бусад олон колхозууд жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ ойртоо. Иигэжэ аймагай ажалшад энэ жэлэйнгээ түсэб ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхөөр байна.

Гүрэнэй түсэб дүүргээд, хартаабха, овощь тушаалгые болюулхагүй байха. Харин түсэбһөө гадуур нилээд ехэ овощь гүрэндэ худалдахабди.

Иволгын аймагай колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй Хандалгые зүбшэн хэлсээд, өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд байхадаа, аймагаймнай колхозууд 3500 центнер овощь, 750 центнер хартаабха түсэбһөө гадуур худалдаха уялга абаа. Иигэжэ аймагай колхозууд нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ овощь, хартаабха гүрэндэ тушаахань гээшэ.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 100 центнер хартаабха, 500 центнер овощь түсэбһөө гадуур тушааха уялга абаа. Мүн XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд иимэрхүү уялга абаа.

Иимэ ехэ уялгануудаа дүүргэхын тулөө колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, аймагайшье эмхи зургаанууд огородой культурануудые хураалгада харюусалгатайгаар хандажа, ургаса хуряалгые, гүрэндэ тушаалгые түргэнөөр ябуулхын тула оролдоно ёһотой.

Аймаг бүхэдөө, тэрэ тоодо колхозуудай мүнөө тушаагаад байһандаа орходоо нилээд ехэ овощь, хартаабха гүрэндэ тушааха аргатай юм. Гэбэшье, энэ арга боломжоёо дүүргэлгэдэнь һаад ушаруулха баримтанууд олон. Юуб гэхэдэ, хартаабха, овощь худалдаглдэг эмхи зургаанууд овощь худалдажа абахые удааруулхаһаа гадна, заримдаа тэрэнииие тушаажа абахаяа арсана. Жэшээлхэдэ, Модоной промышленностиин министерствын УРС 3 тонно һонгино абахаяа арсаа. ПВЗ-гэй, Галута-Нуурай рудоуправлениин ОРС-нууд бэлэдхэгдэһэн овощь удаан саг соо абангүй байна, эртын капустаа абахаяа арсана. Эдэ эмхи зургаанууд гол түлэб манай эдэһэнэ овощь абадаг гээшэ. Тиимэһээ овощь худалдан абалгые түргэдхэжэ, өөһэдынгөө коллективүүдые тэрэгээр түргэн саг соо хангахыень, мүн уялгаяа дүүргэхэдэнь колхозуудтамнай туһалхыень дурсагдаһан эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые гуйнабди.

Мүнөө манай аймагта ехэхэн овощь сугларба. Мэнэ гэхээр 250—300 тонно хүрэтэр овощь худалдахаар бэлэмди. Тэдэ тэрэнээ хэндэшье үгэхэеэ мэдэхэгүйбди. Энэ асуудал манай эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые һанаа зобооно.

Бурмонкоопсоюз, тэрэнэй бэлэдхэлэй управлени болон Худалдаа наймаанай министерство овощь, хартаабха худалдан абаха эмхи зургаануудые тодорхойлоод, түсэбһөө гадуур тушаагдаха овощь абаашахыень манай аймагай колхозуудта дары туһаламжа үзүүлхэ бээз гэжэ найдагдана.

В. Сахьянов, ажалшадай депутатуудай Бичурын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тарялан дээрэ Степан Гаврилович Поповой хүтэлбэрилдэг звено эмхитэйгээр хүдэлнэ. Тус звеногой лафетнэ жатка богонихон саг соо 120 га хадажа, 75-ниинь «С-4» комбайнаар суглуулан сохигдожо абтаба. Нүхэр Попов түрүүшээр лафетнэ жаткада хүдэлөө. Һүүлдэнь комбайнда һуужа, 1973 центнер таряа сохибо.

Нүхэр Поповой звеногой хураагһан тарияе колхозойхид саг соонь гүрэндэ тушаана. Сентябриин 5-най үдэр 300 центнер эрхим шанартай тарян гүрэндэ тушаагдаа.

Т. Барковская.

***

Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэл 9600 центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 2200 тонно силос даража абаха түсэбтэй. Колхозойхид энээнээ дүүргэхын түлөө оролдожо, мүнөө 6000 центнер үбһэ хуряажа абаад, 500 тонно силос дараба. Силос даралга һүүлэй үдэрнүүдтэ эрид түргэдхэгдэжэ, тэндэ хамтадаа 100-гаад хүн хүдэлнэ. Колхозой гэшүүд үбгэн залуугүй үглөөнһөө үдэшэ болотор ажаллана. Үбһэшэд Э. Цыбенова, М. Бадмажапова, К. Эркеева, косилкын машинист Б. Цыбиков үдэрэйнгөө даалгабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Ж. Гунчитов.

***

Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригада (бригадир Б. Ракшеев) мурысөөндэ түрүү һуури эзэлнэ. Мүнөө энэ бригада һүүлшын 10 хоногой туршада 1112 центнер үбһэ һурилөө.

Б. Цыренов.

***

Хоринин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид сабшалангаа һайжаруулхын тулада мүнөө жэл горьтой хүдэлмэри хээ. Эндэ тэжээл бэлэдхэлэй тухай бригада эмхидхэгдэжэ, тэрэнэй гэшүүд Д. Холхоев, Б. Рагшаев, Ж. Шойбонов гэгшэд үбэлэй үедэ Зүүн Хасуртын сабшаланда мүлһэн ехэ хүрээ хээ һэн. Мүн тэдэнэр эндэхи 150 га сабшалан хоёр дахин уһалжа, 3 мянган тонно наг шэбхээр утэжүүлһэн байна. Иигэжэ ехэнхи сабшаландань мүнөө жэл ногоон һайнаар ургаа. Эндэхи 400 гектар сабшаланһаа 4000 гаран центнер үбһэн абтахань. Ургаса һайнтай сабшалан сабшахада урматай ха юм. Морин косилкаашад Ч. Дамбиева, Г. Цыреторова үдэрэйнгөө нормо 120—166 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тракторна агрегатаар үбһэ сабшадаг тракторист С. Цыдыпов, һүри хаягшад Д. Самбуев, Д. Дондуков гэгшэд мүн лэ эрхимээр хүдэлмэрилнэ.

Х. Рыгзенова.

Ток дээрэхи ажал — зүбөөр эмхидхэхэ

Республикымнай олонхи аймагта ороохо тарянай урьһала һайн, тэрэнэй хугалгү дундаа ябажа байна. Иташын, Ехэ-Кударын, Бичурын болон бусад аймагай харьяата колхозууд нилээд ехэ талмай хураажа, колхозуудай тогууд дээрэ хэдэн мянган центнер тарян оробо.

Энэ жэлэй эрхэ байдалда гэхэдэ центнер тарян гэрэлтүүлгэгүй абаха гээшэ хүндэ. Мүн ажаха дээрэ хүдэлжэ байгаа хүнүүдэй, партиина, совхоз эмхи организацинуудай шууд оролдо болоно. Юуб гэхэдэ, хаа хаанагүй тарян һайнаар эдеэшээгүй МТС нилээн байна. Тиимэһээ, илангаяа хадаһан комбайнуудые шиг эхэтэй тарян гараха юм. Тэрэ тарые заахангүтаангүй, сэбэрлэжэ, хатаабхын түлөө колхоз һайнаар түхеэрэгдэгүй хушалтатай, цементлэгдэгүй, али модоор хэһэн шалатай, шадаал һаа, механизацигдаһан тогууд арга бэшэ байха ёһотой болоно.

Энэ жэлнүүдтэ республикын олохон колхозуудта иимэ тогуудые бариһан байха юм. Хяагтын, Кударын, Бичурын, Мухаршэбэрэй болон бусад хэдэн аймагуудай колхозуудта тарян тогууд ажаллуулжэ һайн түхеэрэгдэжэ, хэсэд механизацилагдаһан тогууд олон. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай Жданаовай, Сэлэнгын аймагай Тельманэй, Сталинай нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай XIX партсъездын, Молотовой нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудай ток дээрэ бүхы хүдэлмэри механизацилагданхай. Энэ үдэр һүни илгаагүй ороохо тарян сэбэрлэжэ, хатаагдажа байха юм. Мүн тэндэ хүдэлмэрилхэ хүнүүдэй тоо үсөөн хэрэгтэй бэлэ.

Энэ жэл иимэ һайн жэшээнүүдые хажуугаар мүнөө хүрэтэр хүдэлмэрилэгшэд һайн ток бариагүй, тэдэнэйнгээ механизацилха тушаа оролдолго гаргаагүй, нэгэшье ашлагүй колхозууд үшөөл байна. Хорин аймагай Хрущевэй нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай «Заря коммунизма» болон Горькиин нэрэмжэтэ, Кударын аймагай «Комбайн» колхозуудай тогууд дээрэ хэдэн мянган центнер ороохон бэшэе, шиг эхэтэй тарян газар дээрэ адхагдажа, тэрэниие хатааха, сэбэрлэхэ эмхи абтанагүй. Энэ дээрэһээ болооб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хураалга эхилтэр тарянай тогуудые заһаагүй, тэдэниие механизацилха тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй байна.

Бичурын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Сло-

бода гэжэ газарта түхеэрэгдэһэн ток дээрэ үдэр бүри хэдэн зуун центнер тарян ороно. Тэдэ эндэ хушалтатай ток, цементлэгдэһэн шала һаял баригдажа эхилээ. Тиигэбэшье, тэндэ зөөгдэһэн таряа түтаангүй, саг дары сэбэрлэжэ, хатааха абаха эмхи абтаагүй дээрэһээ ток дээрэхи тарянь үдэр бүри ехэ болохо байна. Эндэ һуниндэ хүн ажаллаадагүй, үглөөнь аяар 10 час болоһон хойно хүнүүд һубариһаар ерэдэг. Иимэ байдал тус колхозой Нүсэгэн гэжэ газарта эмхидхэгдэһэн ток дээрэ баһал үзэгдэнэ.

Иимэрхүү баримтанууд гансахан Бичурын, Хорин аймагуудта ушарна бэшэ, мүн бусадшье аймагуудта бии байна. Тиимэһээ колхозуудай, МТС-үүдэй, аймагуудай партиина, советскэ хүтэлбэрилэгшэд тарян хураалгые эмхидхэхынгээ хажуугаар, ток дээрэ ороһон тарянаа саг дары сэбэрлэхэ, хатааха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха ёһотой.

Түбхын түрүүндэ ток дээрэхи хүдэлмэриие түхеэрэн сүүдхэ соо эмхидхэхэ хэрэгтэй. Тиимын тула тэндэ 2—3 халаан бии болгожо, ажалынь али болохоор механизацилха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэнь колхозуудта МТС-үүдэй мэргэжэлтэд туһа хүргэхэ зэргэтэй.

Гэхэтэй хамта, түргэн болзорто колхозуудай тогуудые хушалтатай болгохо, цементэр гү, али модоор шала үргэнөөр хэхэ ёһотой. Энээндэ колхозуудай болон аймагууд дотор арга боломжонууд гүйсэд элсүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Мүн колхозуудта, МТС-үүдтэ бии байгаа сушилкануудые түрэгни сүүдхэ соо таһалгаряагүй, үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглагдаха зэргэтэй. Тиигэбэл, гүрэндэ тарян тушааха хэрэг урагшатайгаар ябаха, тогууд дээрэ тарян ехээр обоорхогүй бшуу. Мүн тогуудһаа ороохо тарянай һүүл, буртаг үбһэнэй буурсагууд дары сэбэрлэгдэжэ байха ёһотой.

Ток дээрэ шиигтэй тарянай ехээр орохогүйн түлөө амаралан хураалгые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Тиигэбэл, хэдышье бороотой үдэрнүүдтэ болоод һаа, ороһо тарягаа гүтаангүйгөөр абажа шадаха байнабди. Имагтал аймагуудай, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд «шииртэй тарян, бороотой үдэрнүүдээр» шалтаг бариад һууха бэшэ, харин колхоз бүхэнэй байдалые тодорхойгоор мэдэжэ, тэдэнэртэ саг соонь туһа хүргэхэ уялгатай.

Ороохо тарян гээшэ манай оронэй эгээн шухала баялиг ха юм. Тиимэһээ нэгэшье центнер тарян гээнгүй, гутаангүйгөөр хуряажа абалга хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатайшье, хүндэтэйшье хэрэг мүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кустанайска областиин Б. Хмельницкиин нэрэмжэтэ совхоздо Болгариһаа ерээд ажаллажа байһан А. Атонасов, Д. Николова, З. Серафимова гэгшэд шэлэнэй газетэ гаргажа байна. ТАСС-эй фотохроника.

ВЦСПС-эй мэдүүлгэ

Германиин Коммунистическэ партиин ажал-ябуулгые хориһон ушар тушаа

Советскэ Союзай профессиональна союзуудай олон миллион гэшүүд Германиин Коммунистическэ партиин ажал-ябуулгые хорихо тухай баруунгерманска засагархидай шиидхэбэридэнь тон ехээр эзбүүрхэжэ байна. Арад зондо эсэргүүгээр хэгдэһэн энэ шал тэлэг ааша, ажалшадай демократическа эрхэ болон эрхэ сүлөөе доромжолһон ябадал бүгэдэниитын буруушаал хүсэбэ.

Баруунгерманскэ хархисуудай энэ ябуулганууд хадаа ажалшадай демократическа эрхэ болон эрхэ сүлөөдэ эсэргүүгээр, ФРГ-гэй фашизм һэргээлгые ба ремилитаризацилгын политикые буруушаажа байһан хүдэлмэришэн ангиин организацинуудта эсэргүүгээр элеэр хэгдэжэ эхилһэн добтолгын эхин мүн гэжэ Советскэ Союзай ажалшадшье, мүн бүхы дэлхэйн демократическэ олониитэшье мэдэжэ байна. 1933 ондо Германиин Коммунистическэ партиие гитлеровскэ фашизмын хориһоной һүүлээр социал-демократическа парти, профессиональна союзууд һүйдхэгдэһэн, тиигээд фашистска хархисуудай газуу ааша ба дайн эхилһэн юм гэжэ бүхы дэлхэйн ажалшад мэдэдэг.

Событинуудай дахинаа иимээр һүжэрхэ ябадал гаргахагүйн тула мүнөөдэр хүдэлмэришэн ангиин, түбхын түрүүн Германиин хүдэлмэришэдэй хэээ хээээнэйхиһээ шанга нэгэдэлтэй тэмсэл хэрэгтэй.

Советскэ Союзай ажалшад бүхы дэлхэйн демократическа олониитын буруушаалда өөрынгөө голосые нэгэдүүлхэ зуураа, Баруун Германиин хүдэлмэришэдэй ба бүхы организацинууд, тэрэ тоодо хүдэлмэришэдэй интересүүдэй түлөө тэмсэлэй ехэ дүй дуршлэлтэй болоһон профессиональна союзууд өөһэдынгөө эгнээ нүүдые нэгэдүүлэн, баруунгерманска харахисуудай ааашануудта эсэргүүгээр, ФРГ-эй хүдэлмэришэн ангиин демократическа сүлөө ба эрхые хамгаалхын түлөө тэмсэхэ гэжэ этигэнэ.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет.

Кукурузын ургасые хуряанагүй

Нёдондо Баргажанай аймагай колхозууд малдаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхээгүй дээрэһээ хэдэн мянган толгой үхэр, хонин, тагал ухүүлһэн байгаа.

Гэбэшье, энэ бэрхэшээлтэй байдалһаа эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, Хунтэйн МТС-эй дирекци, тэрэнэй главна зоотехник нүхэр Лауль зохихо тобшолол хээгүй байнаниинь мүнөө элирбэ. Юуб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хураалгые мүнөөшье хүтэлбэрилнэгүй.

Илангаяа 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хураалгаар ехэ гээгдэлдэ оронхой. Тус колхоз оройдоо 307 тонно силос дарабашье, үшөө 90 гектар кукурузаяа хуряагаадүй, хюрууда сохоулжа байна. Тэрэшэлэн «Большевик» колхоздо үбһэ хураалга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Колхозой 33 үбһэшэд 5 хоногой туршада арай гэжэ 200 центнер үбһэ хуряаһан байна.

Эндэхи колхозуудта силос даралга мүн лэ бирагүй. Аймаг дотор хамтадаа 451 гектар кукуруза хуряагдаадүй. Илангаяа Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд ехэхэн кукурузаяа хуряагаадүй.

М. Степанов.

Люксембургын коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулгашадтай уулзалга КПСС-эй ЦК-да болобо

Москвада ерээд байһан Люксембургын коммунистическэ партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулгашадтай сентябриин 5-да КПСС-эй ЦК-да уулзалга болоо.

КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев, Люксембургын КП-гэй ЦК-гэй Генеральна секретарь Д. Урбани, Люксембургын КП-гэй Политбюрогой гэшүүд А. Узельдингер, Киль гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Нүхэдүүд хоёр партинуудай түлөөлэгшэдэй хөөрэлдөөн хани нүхэрэй байдалда үнгэрөө. (ТАСС).

Краснодарска хизаарай колхозууд ба совхозууд гүрэндэ тарян тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

Краснодарска хизаарай колхозууд ба совхозууд КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото бэелүүлэн, байгша ондо амжаргүй ургаса ургуулжээр хэрэглэн, түрүүшын культурануудай хураалгые амжалтатай үнгэргөөд, гүрэндэ тарян тушааха түсэбөө (кукуруза ба ороолуулхасангүйгөөр) болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Хизаарай колхозууд ба совхозууд арга боломжонуудые тоолоод үзөөд, гүрэндэ түсэбһөө гадуур 10 миллион пуүд тарян тушааха ба худалдаха гэжэ шиидээ. Кукуруза ба гиргистэй хамта гүрэндэ 162 миллион пуүд тарян тушааха ба худалдаха уялгатай юм.

Мүнөө үедэ колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд наран сэсэг, сахарна свёкло хуряажа эхилээ, кукуруза хураалгада, намарай культуранууды тарилгада бэлдэжэ, нииһүнгэ малдаа тэжээл бэлэдхэжэ байна.

Түйлаһанаараа һанаагаа амарба гү?

Түнхэнэй голдо хүйтэхэн болонхой. Хада уулын оройгоор саһаншье харагдана. Байгаалиин байдалда намарай шэнжэ үзэгдэбэ.

Түнхэнэйхид энэ жэл хамтынгаа малда тэжээл ехээр бэлдэхын түлөө нилээд оролдоло гаргаһан байна. Набшаһата тэжээл бэлдэхэ үүсхэл гаргажа, абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Мүн үбһэ бэлдэлгэшье нилээд урагшаа ябанхай. Эндэхи колхозууд үбһэ бэлдэхэ түсэбэйнгөө хахадһаань үлүүе дүүргэнхэй. Тиихэдэ зарим колхозууд хуряаһан үбһэнэйнгөө 80—90 процентынень һурилөөд байна.

Тээд сэхынь хэлэхэдэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ түйлаһан зарим тэды амжалтануудаараа түнхэнэйхид һанаагаа амараа бэшэ гү гэжэ мүнөө һанагдахаар болоод байна.

Энэ юун дээрэһээ харагданаб? Энэ асуудалда харюусахын тула нэгэ хэды баримтануудые харуулая. Августын һүүлшын табан үдэрэй туршада Түнхэнэй МТС-эй харьяата колхозууд үбһэ һурилхагээ оройдоо 3,3 процентээр, Кыренэй МТС-эй харьяата колхозууд 1,3 процентээр дээшэлүүлээ. Тиин табан үдэр соо нэгэшье бухал үбһэ һурилөөгүй колхозууд байха юм. Эдэнэй тоодо «Победа», «Красный пахарь», Сталинай нэрэмжэтэ (Толтой), Булганинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд ороно.

Силос даралга аймагай колхозуудаар бүришье муугаар ябуулагдана. Һүүлшын үдэрнүүд болотор кукурузын ногоогоор силос даралга оройдооһөө эмхидхэгдээгүй байгаа. Гэхэтэй хамта, Жуковай, Калининай нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму» колхозуудаар августын һүүлшын табан хоногой туршада нэгэшье тонно силос дарагдаагүй. Бүхы аймаг соо августын 31-нэй мэдээгээр силос дараха түсэб арай гэжэ хорёод процент дүүргэгдээд байна.

Малай тэжээл бэлэдхэлгэ юунһээ боложо зогсоод байнаб гэжэ асуухада, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй зариманиинь «бороо хура хододоо орожо, үбһэ хуряаха, һурилхэ арга олгонгүй» гэдэг, нүгөөдүүлэнь — «тарян хуряалга эхилжэ, хүн зомнай хүртэнэгүй» гэжэ харюусадаг юм.

Теэд эдэ харюунуудай нэгэшьше зүбшөөхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, хэрбээ хура бороо орожо, үбһэ тармаха, һурилхэдэ һаалта болохо байгаа һаа, юундэ силос дарадаггүй юм гэжэ һурамаар байна. Силос дарахын тула сэлмэг дулаан үдэр хэрэгтэй бэшэ ха юм. Харин эндэхи колхозуудаар һаяын үдэрнүүд болотор кукурузынгаа үшөө ургахыень хүлеэжэ, кукурузын ногоогоор силос даралгада хүсэд бэлдээшье гүй байшоо. Мүнөө кукуруза хуряалгын эхилхэдэ колхозуудаар курузна комбайнууд хүртэнэгүй. Түнхэнэй МТС-тэ оройдоол хоёр комбайн бии. Кыренэй МТС-эй колхозуудаар, жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Удаев) һая болотор силос дараха нүхэеэ бэлдээгүй байна бшуу.

МТС-үүдтэ кукуруза хуряаха техникын дутамаг байһые мэдэжэ байгаад, эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдтөө бии байһан арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнгүй, «хүн зомнай хүртэнэгүй» гэлсээд лэ байдаг.

Гэбэшье, энэ аймагай «Путь к коммунизму» колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Холбоев) һайн үүсхэл гаргаһан байна. Эндэ МТС-һээ комбайнай ерэхые хүлеэнгүй, кукурузынгаа талмайе колхознигуудайнгаа хүсөөр хуряажа эхилһэн байна. Иигэжэ энэ кукурузань түргөөр хуряагдажа, силосовалагдаһан байна. Энэ колхозой үүсхэлые Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид дэмжээ.

Ингэжэ кукурузынгаа урагса хуряаха арга боломжо аймагай бүхы колхозуудта бии юм. Теэд тэрэнь хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, XVII партсъездын, Булганинай, Сталинай нэрэмжэтэ (Толтой) колхозуудые абажа үзэе. Эдэ колхозууд силос дараха түсэбөө 12—20 процент дүүргээ.

Хүн зониинь үсөөн гэд, ажалдаа хүртэнэгүй гээшэ аа гү гэхэдэ, тиимэшье бэшэ. Эдэ колхозуудаар тарян хуряалгые урагшаа ябанагүй. Теэд хүдэлөөгүй комбайнуудые һахижа, арбаад—хорёод хүн мини байдаг. Эдэ зониие кукурузын полидо абаашажа хүдэлгэхэдэ болохо байгаа. Тэрэ полинь холошье бэшэ юм. Гансахан лэ эмхидхэлэй хүдэлмэри дутана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Силос ехээр бэлдэжэ абаагүй һаа, малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ шадахагүйбди гэжэ колхознигууд өөрэлдэдэг. Энэнь тон зүб. Хамтынгаа мал шэмэтэ тэжээлээр дүүрэн хангаха арга боломжо Түнхэнэй алишье колхоздо бии. Кукурузын урагшаые муу бэшэ, хэрын ногоошье элбэг. Оролдолго гаргаха, эдэнээ суглуулжа абаха хэрэгтэй. Һанаар хюрүү унажа болохоор болоод байна.

Тиимэһээ түйлаһанаараа амарангүй, кукурузынгаа ногоое суглуулжа абаха, тэрэнэйнгээ хажуугаар үбһэ бэлэдхэлгэ тарян хуряалгатай хамта ябуулха зорилго аймагай колхозуудай правлениин, парторганизацинуудай үмэнэ табигдана.

Д. Цыбикжапов, манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ партийна организациин гол анхарал хандуулха

Худөө ажахынгаа, тэрэ тоодо ниитын малажалые эрид ехээр хүгжөөхэ гэжэ партиин XX съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула манай колхозой правлени ба партийна организаци хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хараалаад, ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Үнэн сэхэ, оролдосотой, шадабаритай колхознигууд малажал дээрэ нэмэжэ табигдаа. Ниитын мал бултадаа шахуу типовой дулаан байрануудаар хангагданхай. Урданайхиһаа олон коммунистнууд, комсомолецууд малажал дээрэ ажалладаг болонхой.

Малажал хүгжөөлгын эгээн шухала нүхэсэл болохо үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын тула оролдолго гаргагдана. Энэ талаар һүүлэй 2—3 жэлэй туршада горьтой юумэ хэгдээ. Тэрэнэй ашаар үбэлжэлгын үедэ адуу малнай туража муудангүй, һайн шадалтай ондо ороһон, ашаг шэмэнь дээшэлһэн байна.

Манай колхоз үбһэ хуряалгада һайнаар бэлдэжэ ороо һэн. Энэ асуудалые колхозой партийна организациин суглаан дээрэ табижа, эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Тэжээл бэлэдхэхэ үедэ правлениин зүгһөө хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэбтэй зохилдуулан партийна организаци тусгаар хэмжээ-ябуулга хараалаа һэн. Жэшээнь, коммунистнууд, эдэбхитэд үбһэшэдэй бригада, звенонуудые даагшанар болгогдожо табигдаһан, колхозник бүхэн уялгануудые абаһан байна. Мүн үбһэшэдэй дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа. Жэшээлхэдэ, мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн бригада колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан тугые мүнгэн шантайгаар абаха байна. Бригаданууд хоорондын мүрысөө шалган дүнлэжэ байха 9 хүнһөө бүридэһэн комисси бии. Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин талаар даалгабаряа үлүүлэн дүүргэһэн бригаданuудта, тракторна агрегадуудта зургаан янзын мүнгэн шангууд олгогдодог юм.

Үбһэшэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхатайгаа хамта социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, мүрысөөнэй дүүргэлтые шалгажа байха гэжэ агитаторнуудта даалгагданхай. Үбһэндэ орохын урда тээ агитаторнуудай семинар зарлагдажа, шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Агитатор бүхэндэ хаана, хэнэй бригадада хүдэлмэрилхые заагаад, тус тустань даалгабари үгтөө һэн. Агитаторнууд табан хоног бүри «Дайшалхы хуудаһа», үдэр бүри «Молни» гаргана.

Манай партийна организаци хараалһан эдэ хэмжээ-ябуулгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ.

100 гаран хүнһөө бүридэһэн 21 бригада, 22 морин косилка, 34 морин тармуур үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ байна. Манай сабшалангай ехэнхидээ хүбшэлиг, модо шулуутай байһан дээрэһээнь морин косилка, тармуурнууд, мүн гар хажууршад олоор табигдаа. Тиихэдэ тракторна хоёр агрегат мүнөө зелёнко хуряана.

Мүнөө манай колхоз ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлгые гол түлэб дүүргэбэ. 2429 гектар сабшаланһаа 10 мянган центнер үбһэн абтажа, сомогдоод байна. 1025 гектар зелёнкын хахадһаа ехэнь сабшагдаа. Эндэһээ 12 мянган центнер зелёнко хуряажа абаад, мүнөө соможо байнхайбди. Мүн 1100 тонно силос дараха түсэбөө дүүргэбэшье, энэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээрбди.

Доржи Бадмаевай, Бальжи Базаровай, Ринчин Бояновай, коммунист Ц. Шираповай хүтэлбэрилдэг бригаданууд һайнаар ажаллан, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Доржи Бадмаевай бригадынхид 3 мянган центнер үбһэ абажа, сомохо түсэбтэй юм. Мүнөө тэдэнэр 2 мянган центнер үбһэ сомонхой. Тиигэжэ колхозойнгоо правлениин ба парторганизациин дамжуулгын Улаан тугые мүнгэн шантайгаар абаа. Бригадир Доржи Бадмаев өөрөө морин косилкаар үдэрэй 4 гектарай орондо 4,5—5 гектар хүрэтэр сабшадаг байна. Тус бригадада нормоёо дүүргэдэггүй хүн байхагүй.

Мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлһэн Бальжи Базаровай бригадынхид мүн лэ һайнаар ажаллана. Тэндэхи морин косилкашан коммунист Жамса Дугаров һайнаар ажаллахаһаа гадна, шадамар агитатор болонхой. Энэ нүхэрнай социалистическэ уялгануудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухайда бригадынхидтаа ходо хөөрэжэ үгэдэг.

Жамса Дугаров мэтээр ажалдаа амжалта туйлажа, нүхэдтөө жэшээ харуулдаг агитаторнууд олохон. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд Ц.-Д. Ширапов, М. Тугутов, З. Будаев, комсомолец С. Будаев үдэр бүриингөө нормые 120—150 процент дүүргэдэг. Эдэнэй жэшээгээр зоригжоһон морин косилкашан Ц. Доржиев, Ц. Гармаев, Ц.-Д. Базарова, С.-Д. Базаров үдэрэй 4 га сабшахын орондо ходоо 5 гектар хүрэтэр сабшана.

Силос даралга мүнөө түлэг дундаа ябана. Колхозой правлени хадаа силос дараха хүдэлмэриие партбюрогой гэшүүн, МТФ-е даагша Даша Базаровта, колхозой түрүүлэгшын орлогшо, зоотехник Ц. Эрдынеевтэ даалгаһан юм. Эдэнэр силос даралгын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээ. Тус бүридөө 100 тонныи багтаамжатай, зосоогоо цементлэгдэһэн, набтаршаг 10 башни соо мянган тонно силос дарагдаа. Коммунистнууд — колхозой бухгалтер Д. Бунеев, шофёр И. Курбетьев, таряанажалай бригадын бригадир Н. Доржиев, партбюрогой гэшүүн И. Шелихов гэгшэд силос даралгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүн һаалишад коммунистка Цыпилма Бадмаева, Цыжит Ванчикова, Цырегма Содбоева үдэшэ, үглөөгүүр үнеэдээ һаагаад, үдэртөө силос даралгада оролдосотойгоор хабаадалсадаг байба. Тиихэдэ кукурузын комбайн жолоодогшо, Сосновско МТС-эй суута комбайнер Н. Виноградов үдэрэйнгөө нормые 150—200 процент дүүргэдэг байгаа.

Иигэжэ колхозой коммунистнууд августын 5-һаа сентябриин 5 болотор тэжээл бэлэдхэхэ тусхай һара соносхоод, энэ шухала хүдэлмэридэ колхозник бүхэниие хабаадуулжа шадаа.

Мүнөө ургаса хуряалтын халуун хаһа эхилээ. Колхозой коммунистнууд мүн энэ хүдэлмэридэ улад зоноо бултыень элсүүлжэ, богони болзор соо дүүргүүлхын түлөө оролдоно.

Н. Будажабэ, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Индонезиин Республикын [...] Сукарно Ленинградта ерээд ба[...] ЗУРАГ ДЭЭРЭ: металлическ[...] паротурбинна цехтэ.

ТАСС-эй фото[...]

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Һаалишанай амжалта

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Агафья Парфеновна Гребенщикова малажал дээрэ 14 жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. 15 наһатайдаа тэрэ колхозой фермэдэ хүдэлхөөр ошоо һэн. Тэрэ үедэ Федос Семенович Кушнаревой хүтэлбэрилдэг фермынхид залуу малшаниие халуунаар угтажа абаһан байгаа. Тиигэд тэрэнэй залуу, дүршэл багатай дээрэһээнь тугалшанаар табиһан юм. Тугалшанаар тэрэ 6 жэл соо ажаллажа, мал адуулха талаар горьтойхон дүй дүршэлтэй болоо һэн.

Мүнөө нүхэр А. Гребенщикова һаалишанаар наймадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Түрүүшээр тэрээндэ үтэлһэн үнеэд даалгагдаһан байгаа. Тиигээд, 1951 ондо тугаллаагүй гунжад даалгагдаһан юм.

Һаяхан болотор фермын үнеэд һү багаар үгэдэг бэлэй. Жэл соо үнеэн бүриһөө 600—650 литр һүнэй гараа хада бараг һайн гэжэ тоологдодог һэн. Эндэ үнеэдэй эдеэлүүлгэ, харууһалга ехэ муу байһан байгаа. Шэмэтэ тэжээл, концентрат оройдоо үгы байһан юм. Тэжээлэй 80 процентнь солоомо байбашье, тэрэнээ буйлуулангүй малдаа үгэдэг һэн. Эгээл иимэ дээрэһээ намар хүйтэрхэдэ үнеэд шэргэдэг бэлэй.

1954—1955 онуудай үбэлжэлгэдэ малдаа 20—20 центнер силос болон турнепс бэлэдхэһэн, спирт нэрэдэг заводһоо үдэр бүри бардаа асаржа үнеэдтээ үгэдэг болоо. Һаамхай үнеэд булта уяанда байлгагдадаг, харууһа эдеэлүүлгэнь нилээд һайжаруулагдаа. Гэбэшье, үнеэдтэ үгтэдэг тэжээлэй ехэнхи хубинь солоомо туладаа тэрэнэй шэмэнь урмагүй бага байгаа. Тэжээлэй шэмые яажа дээшэлүүлхэб гэһэн асуудал гараа һэн.

Энэ асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ зооветеринарна мэргэжэлтэд туһалаа. Тэдэнэй туһаламжаар һаалишад уданшьегүй солоомые извёсткын сайдамаар дэбтээгээд, үнеэдтээ үгэдэг болоо һэн.

Солоомые извёсткын сайдамаар дэбтээхэдэ ядахаар юумэ үгы юм. Гурбан килограмм извёсткые 20 хүнэг уһан соо хээд зууралдаг. Энэ сайдамаар нэгэ центнер хэршэгдэмэл солоомо дэбтээжэ болохо юм. Дэбтээгдэһэн хэршэгдэмэл солоомо сүүдхэ соо дулаан байрада байлгагдаад, удаань малда үгтэдэг юм. Эндэхи һаалишад үбэлдөө һаамхай үнеэдтээ 20—20 килограмм буйлуулагдаһан солоомо үгэдэг байба. Солоомын амта шэмтые һайжаруулхын тула дабһалдаг. Извёсткын сайдамаар дэбтээгдэһэн солоомые үнеэд дуратайгаар эдидэг ба һүеэ нэмээдэг байна.

Зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэжэ, һаалишадай хүдэлмэридэ ехэ туһа болоо һэн. Энэ һуралсал һүүлэй гурбан жэлэй турша соо таһалдалгүй ябуулагдажа, энэ жэлдэ 18 һаалишан нэгэдэхи разрядай мастер тэһэн нэрэзэргэ олобо. Һара бүри научно-үйлэдбэриин конференци үнгэргэгдэдэг байгаа. Иимэ конференци дээрэ мэргэжэлтэд болон научна хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, дүршэл ехэтэй малшад ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэдэг байна. Фермын һаалишад ондоо колхозуудта, зооветинститудай һуралсалай ажахыда экскурсяар ошожо, түрүү дүршэлтэй танилсадаг байна.

Үнеэдһээ һү ехээр һааха гээшэ ганса гүрэндэ болон колхоздо туһатай бэшэ, мүн һаалишадташье ехэ туһатай юм. Жэшээнь, һаалишан А. Гребенщикова үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1891 литр һү һаагаа. Тиин жэл соо 1013 ажалта үдэр оложо, тэрээндээ 3039 түхэриг мүнгэ абаһан, мүн 2200 литр һү нэмэлтэ түлбэридэ абаһан байна. Жэл соо олоһон салин хүлһэниинь хамтадаа 14700 түхэриг болоо гэхэ гү, али һара бүридэ 1225 түхэриг абадаг байһан байна. Оролдосотой үүсхэлтэйгээр ажаллаһанай үрэ дүн иимэл байна даа!

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд фермын һаалишадай урма зоригые улам бадаруулна. Малшад, һаалишад артелиингээ малажалые саашадань улам хүгжөөхын түлөө оролдоно. Ажахын жэлэй 10 һарын туршада эрхим һаалишан А. Гребенщикова үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һаагаа. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 420 литрээр ехэ байна. Һүүлшын зургаан һара соо үнеэдһээ һү һаалга сүүдхэ бүридөө дунда зэргээр 8,8 литрээр нэмээ. Зарим үнеэд бүришье ехэ һү үгэнэ. Жэшээнь, «Райка» гэжэ үнеэнһээ сүүдхэ соо 21 литр, «Эмбэ» гэжэ гунжанһаа—13 литр һүн һаагдана.

Һаалишан А. Гребенщиковагай амжалтада ямаршье «нюуса» байхагүй. Һаалишан бүхэн иимэ амжалта туйлажа болохо байна. Гансал даалгагдаһан ажалдаа дуратайгаар, оролдосотойгоор хандаха хэрэгтэй. Үнеэн бүхэнэйнгөө зангые мэдэхэ гээшэ һаалишанай хүдэлмэридэ угаа ехэ удхашанартай юм. Жэшээнь, «Райка» гэжэ үнеэн эгээн түрүүн һаалтаагүй һаа, мөөрэжэ, тэршэлжэ, байжа үгэдэггүй, һүеэ таташадаг зантай. Иимэ хадань солото һаалишан үнеэдээ нэгэ сагта, нэгэ гуримаар һаадаг. Тугаллаһан үнеэдээ түрүүшын 7 хоног соо сүүдхэ бүри 4—5 дахин һаадаг.

Үнеэдээ һаажа эхилхын урда тээ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаагаад, сэбэр аршуулаар аршадаг. Тиигээд үнеэгээ һаажа захалаад, дүүргэтэрээ гурба дахин дэлэнгыень нидхэржэ массаж хэдэг. Иигэжэ нидхэрхэдэ үнеэнэй дэлэн зөөлэрдэг, һүниинь үдхэрдэг байна. Үнеэдые һайнаар бэлэдхэжэ тугаллуулхада һүниинь ехээр нэмэдэг гэжэ һаалишан бүхэн хэлсэдэг. Энэншье зүйтэйл байна. Юуб гэхэдэ, нёдондо намар нүхэр Гребенщикова «дочь» гэжэ гунжа даажа абаһан юм. Бэеэрээ тэрэнь дунда зэртын хүшэтэй байгаа һэн. Зүгөөр 4 һарын турша соо тэрэниие һайса харууһалһан, эдеэлүүлһэн дээрэһээ мүнөө тэрэ гунжан сүүдхэ соо 13 литр һү үгэнэ. Хоёрдохёо тугаллахадаа энэ гунжан бүри ехэ һү үгэдэг болохонь лабтай гэжэ Гребенщикова хөөрэнэ.

Колхозой арга боломжые харгалзан түрүү һаалишан үнеэдээ үбэл тугаллуулдаг болохые хүсэнэ. Энэ жэлдэ нүхэр Гребенщикова үнеэдээ бултыень февраль һара соо тугаллуулжа, тэдэнээ тобир таргаар ондо оруулаа. Энээнэйнгээ түлөө нэгэ тугал нэмэлтэ түлбэри абаба.

Һаалишан нүхэр А. Гребенщикова энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байна.

И. Борисов.

Республикын колхозуудта һү һаалгын ябаса тухай 1956 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

Аймагууд	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь (килограммаар): 1956 оной сентябриин 1-нэй мэдээгээр	1955 оной сентябриин 1-дэ иимэ байгаа	1956 оной август һарада	1955 оной август һара соо	1956 оной августын гурбадахи декадада	1956 оной августын хоёрдохи декадада	Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Зэдын	83,3	952	549	149	107	46,7	50,7	77,4
Кяхтын	70,7	945	569	145	111	47,5	47,0	78,9
Хориин	69,0	968	638	135	115	45,6	45,4	83,6
Прибайкальска	66,7	1292	1314	200	178	69,4	67,2	95,2
Кударын	64,0	949	618	151	116	51,8	50,0	113,1
Кабанскын	63,6	1035	918	162	172	55,8	53,8	119,8
Сэлэнгын	63,4	978	806	141	125	49,1	46,5	64,9
Заиграйн	61,9	841	658	138	104	45,4	45,3	75,9
Түнхэнэй	60,3	786	642	121	109	40,4	39,5	124,7
Тарбагатайн	60,3	943	930	124	124	45,2	44,1	82,8
Яруунын	59,7	828	862	157	152	52,2	49,7	76,3
Иволгын	59,4	835	839	121	123	43,9	39,9	82,6
Бичурын	59,0	795	609	150	117	51,7	50,7	68,1
Хэжэнгын	58,5	697	592	126	112	41,2	42,3	90,3
Курумканай	55,3	652	600	128	101	42,2	42,3	91,0
Мухаршэбэрэй	53,4	722	540	122	104	42,1	40,6	67,2
Закаменай	53,0	477	355	89	84	33,4	26,7	118,1
Б.-Кударын	55,0	910	865	152	150	51,8	51,7	124,7
Ториин	49,7	580	454	105	97	35,1	34,4	70,3
Баргажанай	43,9	480	630	100	102	32,8	33,7	91,3
Ахын	41,8	177	163	46	44	15,0	16,0	111,5
Баунтын	—	—	—	—	—	—	—	100,5
Хойто-Байгалай	—	—	—	—	—	—	—	82,3

Дээрэ толилогдоһон мэдээнһээ харахада, август һарын туршада Прибайкальска аймагай колхозууд үнеэн бүриһөө 200, Кабанскын —162, Яруунын 157, Ехэ-Кударын — 152, Бичурын — 150 килограмм һү һаагаа. Гэхэтэй хамта Баргажанай, Ториин, Түнхэнэй, Иволгын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагуудта үнеэн бүриһөө 125 килограммһаа доошо һүн һаагдаа.

Республикын олонхи аймагууд һү һаалгаяа ехэдхэхэ хэрэгтэ август һарын аятай эрхэ байдалые хэрэглэжэ шадаагүй. Баргажанай, Закаменай, Иволгын, Кабанскын, Хэжэнгын болон Сэлэнгын аймагууд август һара соо һү һаалгаяа нёдондоной энэ үеынхиһөө бага болгоһониинь гайхамаар. Тэндэхи айкомууд, аймгүйсэдкомууд бүри ехээр һү һаажа абахын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа гэжэ хэлэжэ болохо гээшэ аал?

Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй 11 һара соо Баргажанай аймагай колхозуудта нёдондоной энэ үеынхиһөө 860 тонно һүн багаар һаагдаа. Юун дээрэһээ иимэ ушар тохёолдооб гэхэдэ, КПСС-эй айком ба тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Малыгин һү һаалгые ехэ болгохын тула зохихо хэмжээ абахын орондо хооһон хөөрэлдөө, суглаа хээд хизаарлаа.

Партиин Баргажанай айком һү ехээр һаадаг болохын түлөө колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө, тэндэхи парторганизацинуудһаа, худөө ажахын мэргэжэлтэдһээ шанга эрилтэ хээгүй байна. Энэ аймагай зоотехнигүүд колхозуудай фермэнүүдтэ бүхэли недели соо ябадаггүй, үнеэдээ зүбөөр һааха, һайнаар бэлшээхэ заабари һаалишадта, адуулгашадта хаһа саг соонь үгэдэггүй, үнеэдтэ ногоон ба шэмэтэ тэжээл эдюулхэ талаар юушье хэдэггүй байна. Тиимэһээ. август һарада үнеэн бүриһөө үдэр бүхэндэ оройдоо 3 литр һүн һаагдаа.

КПСС-эй Хэжэнгын, Иволгын, Сэлэнгын айкомууд (нэгэдэхи секретарьнуудынь нүхэд Балханов, Эрдыниев, Баирбиликтуев) тэндэхи колхозуудта һү һаалгын үнгэрэгшэ жэлэй августһаа бага болоһые юутээр тайлбарилнаб? Июнь, июль һаранuудта ган боложо, үбһэ ногооной гараса муу байгаа гэһэн шалтагаан дурдадаг байгаа. Гэхэ зуура, июниин һүүлээр, август соо дулааран, хура бороон орожо, ногоон конвейерэй талмайнуудта, бэлшээринүүд дээрэ һайн ургаса гараад, һү ехээр һаажа абаха аргатай болоо һэн. Энэнь хүсэд хэрэглэгдээгүй, һаалишад, адуулгашадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдаагүй, һү ехээр һаахын түлөө социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээгүй. Энээнһээ шалтагаалан һүн багаар һаагдаа.

Зарим аймагай хүтэлбэрилэгшэд һү һаалгын талаар нэгэ хэды амжалта туйлаад, һанаагаа амаршоо. Байкало-Кударын аймагай колхозууд август һара соо һү һаалгаяа, нёдондонойхитойнь жэшэбэл, үнеэн бүриһоо 2 килограммаар, Яруунын — 5 килограммаар нэмээһэн, Кабанскын аймагай колхозууд—10 килограммаар доошонь оруулһан байха юм. Иимэрхүү ушар бусадшье аймагуудта үзэгдэнэ.

Урда жэлнүүдэй сентябрь, октябрь һарануудта үнеэд олоор шэргэжэ ехэ һүн хосордог байгаа. Энэ алдууе хараада абаха, һү һаалгаяа доошонь оруулхагүйн түлөө эрид шууд тэмсэхэ шухала. Үнеэдые эртээр шэргээдэг ушарые дары усадхаха хэрэгтэй. Худөө ажахын мэргэжэлтэд үнеэдые зүбөөр шэргээхэдэнь һаалишадта туһалха уялгатай. Тугаллахаһаань һара, һара хахад урид үнеэдые шэргээхэдэ һайн байдаг.

Ажахын жэлэй дүүрэхэ хүрэтэр үлэһэн нэгэ һара соо һү һаалгаяа ехээр нэмээхэ асуудалда анхаралаа хандуулан, бэлшээрээ һэлгэжэ байгаад, түхэреэн сүүдхэ соо үнеэдээ адуулха, үнеэдтээ шэмэтэ ба минеральна тэжээл нэмэжэ үгэхэ шухала. Бүхы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэл — һү һаалгын бүри ехэ болгогдохонь лабтай.

Һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл хадаа гүрэндэ һү тушааха, худалдаха хэрэгтэй нягта холбоотой. Гэбэшье, зарим аймагууд энэ талаар ехэ гээгдэлтэй байһаар. Жэшээлхэдэ, сентябриин нэгэнэй мэдээгээр Сэлэнгын аймаг гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө 64,9 процент, Мухаршэбэрэй—67,2, Бичурын — 68,1, Ториин — 70 процент дүүргээ.

Сибириин худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ манай республикын малшад гүрэндөө түсэбһөө гадуур 12 мянган тонно һү тушааха уялга абаа. Тиимэһээ энэ гүрэн түрын удхашанартай ба хүндэтэй уялгаяа саг болзортонь дүүргэхын түлөө республикын колхозууд, совхозууд эрид тэмсэхэ зэргэтэй.

Республикын совхозуудта һү һаалгын ябаса тухай 1956 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

Совхозууд	Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь (килограммаар): 1956 оной сентябриин 1-нэй мэдээгээр	Тэрэ тоодо август һара соо
«Эрдэм»	58,1	1600	214
Боргойн	54,9	1366	179
Яруунын	43,3	1018	178

Индонезиин Респуб[...] Президент Сукар[...] Узбекистанда айлш[...] байна

ТАШКЕНТ, сентябри[...] (ТАСС-эй тусхай корреспон[...]) Узбекистанда айлшалжа ба[...] донезиин Президент Сукар[...] тэрээнтэй хамта ябагшад [...] республикын ажабайдалта[...] саа.

Айлшад үдэһөө урагша [...] энергетигүүд, химигүүд ба[...] бүтээгшэдэй город Чирчи[...] һон байна. Президент Сук[...] лон тэрээнтэй хамта ябагш[...] чикскэ электрохимическэ к[...] та орожо хараа.

Тиигээд үндэр дээдэ айл[...] жоникидзевскэ районой «[...] бекистан» колхоздо ошоб[...] Президент Сукарно артел[...] шүүдтэй хани ёһоор удаан х[...] бэ. Айлшадай хүндэлэлдэ [...] боложо, колхозой уранһайх[...] модеятельностьдэ хабаадагш[...] дынгөө мэргэжэл шадабари[...] шадта харуулаа.

Президент Сукарно нэгэ [...] шын ойро ошожо, тэрэнэй [...] (хэсые) абаад, танца хатар[...] ябадалда тааруулан сохино[...] хатарагшадай дүхэригтэ ин[...] скэ олон айлшад оробо. [...] дойроёо Ш. Р. Рашидовта у[...] карно өөрөө хүхюун танца[...] сожо хатарба.

Айлшадые үдэшэхэ [...] «Кзыл-Узбекистан» колхо[...] шүүд Президент Сукарнод[...] Азиин карабаир үүлтэрэй [...] ондоошье бэлэгүүдые үгэбэ.

«Кзыл-Узбекистан» ко[...] Ташкент бусажа ерээд, П[...] Сукарно болон тэрээнтэй [...] ябагшад педагогическа [...] ошожо, национальна педа[...] кадрнуудые бэлэдхэлгэтэй [...] һан байна.

Индонезийскэ айлшад [...] һаа гараад, «Пахтакор[...]» стадион дээрэ ерэжэ, эндэ[...] ной хабаадалгатай митинг[...] Тэрээндэ Ташкентын 75 [...] ажалшад хабаадалсаа.

Центральна ложодо П[...] Сукарнотай сугтаа Узбе[...] коммунистическэ партиин [...] рилэгшэд, правительствын [...] һуулсаа.

Ажалшадай депутадуу[...] кентскэ городской Соведэ[...] комой түрүүлэгшэ М. Тур[...] тинг нээбэ.

Индонезиһээ ерэһэн үн[...] айлшаниие бүд нэхэлгын [...] бүтээдэг ташкентскэ заво[...] сарь В. Титов, поэт Гафур[...] Кагановичын нэрэмжэтэ [...] түрүүлэгшэ Хамракул Ту[...] гэгшэд амаршалба.

Президент Сукарно ехэ [...] жэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб [...] лай түлөө тэмсэлдэ советск[...] зийскэ хани барисаанай ш[...] хашанартай байһаниие тэм[...]

Президент Сукарнын үг[...] бэшэ нэрьемэ альга таша[...] һалдуулагдаа.

Сентябриин 5-най үдэшэ[...] Верховно Соведэй Прези[...] рүүлэгшын орлогшо, Узбек[...] эй Верховно Соведэй Пр[...] түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашид[...] дент Сукарнын ба инд[...] арадай бусад түлөөлэгшэ[...] лэлдэ уулзалга хэбэ. Уул[...] халуун оршон байдалда [...]

МОНГОЛОЙ АЙЛШАД УЛАН-УДЭДЭ

...ССР-эй Хүдөө ажахын ми...стерствын уряалаар Совет... Союз ерэһэн Монголой ...лай Республикын хүдөө ...ын делегациин 92 гэшүүд ... Бурят-Монголой АССР-...ишалба. Монголой Ара... Республикын малажалай ...стрын нэтэдэхи орлогшо ...р Б. Бальжинням түрүүтэй ...делегаци манай республи... хүдөө ажахытай танилса... ерэһэн юм.

...с делегациин тэшүүд Бу...Монголой зооветеринарна ...итудай һуралсалай-тур...тын ажахытай, И. В. Ми...най нэрэмжэтэ республи...ка үрэ жэмэстэ туршал... станциин хүдэлмэритэй, ... байһан ажалтай танил... һүүлээрнь тэдэнэр Кях... Сэлэнгын, Зэдын, Ториин ...гуудай колхозуудаар яба... байна. Тиихэдэ делегациин ...үд Сэлэнгын аймагай ...манэй нэрэмжэтэ хүдөө ...ын артельдэ хэдэн хоног...айжа, үүлтэртэ үнеэдэйнь ...эдэ, полевой станда, үб...дэй бригадада, колхозой ...электростанцида ошожо ...һан байна.

...нголой айлшадые Тель...й нэрэмжэтэ колхозойхид ...унаар угтажа, ажалайнгаа ...лтые һайса харуулха гэжэ ...ёһон байна. Делегациин ...э зарим гэшүүдынь Кях... аймагай Сталинай нэрэм... колхоздо, Сэлэнгын аймa... Кагановичын, Карл Марк... нэрэмжэтэ колхозуудта ...э. Мүн Зэдын аймагай ...мунизм», Ториин аймагай ...еты Ильича» колхозуудаар ...н республикын бусадшье нютагуудаар арба гаран хоногой туршада ябаһанайнгаа һүүлээр делегациин гэшүүд Улан-Удэ бусажа ерэбэ.

Һаяхан Улан-Удэдэ, республикын Министрнүүдэй Соведэй ехэ зал соо БМАССР-эй хүдөө ажахын түрүүшүүлтэй айлшад уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдэбэ. Эндэ Монголой делегациин 92 гэшүүд бултадаа байжа, республикымнай түрүүшүүлтэй танилсажа, хэдэн часай туршада хөөрэлдэһэн байна.

Монголой айлшадтай уулзахын тулада Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр С. Киселёв, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой суута луговод Батышев, Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. Жалсанова, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дашинима Амоголонова болон республикын бусад түрүүшүүл хамтадаа 13 хүн ерэһэн байна. Эдэнэр уулзалга дээрэ өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай, ажал хүдэлмэри тухайгаа, саашанхи зорилгонууд тухайгаа Монголой айлшадта дэлтэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Һүүлээрнь БМАССР-эй хүдөө ажахын министр нүхэр Иванов республикын хүдөө ажахын хүгжэлтэ тухай элидхэл хэбэ.

Монголой хүдөө ажахын делегациие амаршалхаяа Улан-Удэ городой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, түмэрзамшад ерээ. Харюудань Монголой делегациин гэшүүд промышленна предприятиин коллективүүдэй түрүүшүүлдэ бэлэг болгон, ударнигай значогуудые зүүлгэһэн байна. ВСЖД-гэй дүрбэдэхи отделениин ахалагша стрелочник, ажалай ветеран Иван Алексеевич Никитин харюугай үгэ хэлэжэ, бэлэг бариһанайнь түлөө баясхалан хүргөөд, монголой хүдэлмэришэдтэй уулзажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа байхые халуун зүрхэнһөө хүсэбэ.

Монголой делегациин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Б. Бальжинням уулзахаяа ерэһэн хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ дурасхаалай значогуудые барюулба. Республикын хүдөө ажахын министр нүхэр Иванов Улан-Удэдэ хэблэгдэһэн «Хонишоной библиотечкэ» гэжэ суглуулбарииие делегациин гэшүүдтэ бэлэг болгон баряа.

Уулзалгада хабаадагшад үдэшэлэн КПСС-эй обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Хүдөө ажахын министерствын эмхидхэһэн сайлалгада байлсаба. Сайлалга хани халуун, ахадүүгэй оршон байдалда үнгэрөө.

Саашадаа Монголой Арадай Республикын хүдөө ажахын делегациин гэшүүд Алтайн хизаар болон бусад хэдэн областьнуудаар ябажа, хүдөө ажахытайнь танилсаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл С. Киселёв, Д. Амоголонова, Ц. Шодоева тэгшэд Монголой Арадай Республикын хүдөө ажахын делегациин гэшүүдтэй хөөрэлдэжэ байна.

С. Доржиевай фото.

А. ЖАМБАЛОН

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүдһээ

Сэсэг

Сэлмэг үглөө сэлгеэхэн,
Сэржүүни мүнөө сэнгүүхэн.
Гэртээ сэсэг ургуулдаг,
Эртүүр бодоод уһалдаг.
Тэрэнь наранай гэрэлдэ
Таашаан, дэльбэеэ үргэнэ.
Сэбэр уһанай элбэгтэ
Ундалан, бэеэ һэргэнэ.
Хабартаа, зундаа, үбэлдөө
Хамаагүй, зандаа һалбардаг.
Тиимэһээл улаахан сэсэгхэн
Сэржүүнидэл хонгор сэбэрхэн...

Хүршын хүбүүхэн

Хүгшэн эжытэеэ хүтэрэлдэһэн
Хүхюухэн энеэдэтэй хүршын хүбүүхэн.
Хүгшөөгэй һуугаад амарха зуура,
Хурьгадаа туугаад адуулна хээрэ.
Гархандаа дүүрэтэр сэсэг түүхэдээд,
Хурьгадай садатар хооллуулна хүзүүдээд,
Эжыдээ туһатай, иимэ бэрхэхэн,
Хүхюухэн энеэдэтэй, хүршын хүбүүхэн.

Гарма таагаа...

Гарматай минии
Газаа наадажа байхада,
Хүршэ Эрдэниин
Хүгшөөнь ерэбэ манайда,
Гармые баряад,
Гасаалһан шэнгеэр миһэрбэ,
Тонгойжо хараад,
Толгойгоо тэрэ һэжэрбэ.
—Хүнды руу хүхэ шоно гүйбэ.
Хэнтнай түрүүн
Таажархигша ааб,—гэбэ
Гарма мэгдэжэ,
Гэнтэ утаар татажархёо,
Бишье эшэжэ,
Буруу хараад аршажархёоб...

Ц. ДОРЖИЕВ

ҮЛГЫН ХАЖУУДА

Һанахада мүнөө энеэдэтэйл шэнги,
Һургуулида ахынгаа ошоходо дахадагаа.
Хүйтэн жабарта дааража шэшэрэнги—
Хахад харгыһаа гэртээ бусадагаа.
Хэды дахин туршаад үзэһэн байхаб,
Халаг даа, ахаяал зобоодог һэн хаб.
Аргадажа ядаад, уурлаха тэрэм,
Аргагүй гомдолтой гэртээ харидаг һэм.
Харьялһан булагай аршуухан урадхалдал
Һубарин үнгэрөөл даа жэлнүүд...
Ахымни хүбүүхэн үлгы сооxоноо,
Амтатайхан нойроор унтанаш.
Эрхэхэн дүүхэйгээ—абадаал адляар,—
Энхэрэн дурлажа, хаража ябаарай.
Миниингээ хүбүүе—намдал адляар,
Мээхэйрэн хөөршөөн ходо байгаарай.

Һандархай клуб

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи бригадын (Хөөрхын) колхознигууд ба залуушуулай сүлөөтэй сагтаа культурнаар амарха гэхэдэнь, таатай зохид клуб байхагүй. Анхан колхозой тогтоһон үедэ баригдаһан клубынь хуушаржа муудашанхай, сонхонь тэһэрхэй, пеэшэнгынь эбдэрхэй. Клубай зосоонь бог шорой дүүрэшэнхэй. Газаа талаһаань харахада, ханань олон тулгаар тулагданхай, гэшхүүр, дээрэнь—үхэрэй, ямаанай аргал байха.

Колхозой правлени, түрүүлэгшэ нүхэр Мункин 1-дэхи бригадын колхознигууд болон залуушуулые культурнаар амарха клубтай болгохо аабза гэжэ һанагдана.

В. Гунзынов.

Сатирын БУЛАН

„Луугай һүүл“

— Одоо юу хэлэхэб? Владимир Андреевич Горбунов—Зүүн-Сибириин гол мүрэнэй пароходствын управленидэхи ОРС-ын харьяата 1-дэхи чайные даагша — шэнэ ёһые дэмжэдэг, түрүү хүн юм,—гэжэ зарим хүн магтаха.

— Нээрээшье, үшөө юун хэрэгтэйб? Аяар апрелиин 15-һаа эхилжэ Горбуновай даажа байһан чайна өөрыгөө хангалга эмхидхээ бшуу...—гэжэ танай өөрынтнайшье зосоо орохо.

Чайнада ерээд, дуратай эдеэгээ шэлэжэ абамсаараа, бушуухан өөрөө асаржа, түргэхэн эдеэлээд гарахада, юун зохид бэ! — гэжэ хонгороор бодохот. Магад иимэ бодол 1-дэхи чайнын бодото байдалтай мүргэсэлдэдэгшье байжа болоо, илангаяа гол түлэб энэ чайнада эдеэлдэг, судна-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй станок дээрээ тонгойн, ажаллажа байха үедэ...

Үнэндөө иимэ бэлээр, гоёор бодолтогүй байгаа: судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй гомдолтой хөөрэлдөөн танай гоё бодолые нэн түрүүн дэгдээжэ эхилнэ:

— Яаһан эмхи захагүй газар гээшэб? Амараар эдеэлжэ гарахын аргагүй! Эндэ эдеэлхэеэ ерэхэдээ станок дээрэ хүдэлэгшэһөө холо үлүүгээр эсэгдэнэ, — гэжэ судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд урмаа хухарна.

Ажалай түрүү арга—өөрөө хангалга эмхидхэһэн ОРС-ын 1-дэхи чайна тухай юундэ иимэ муугаар үгэ хэлэгдэнэб гэжэ гайхахат...

...Заводой гудок хуугайлан, үдын обедэй саг болоһые мэдүүлнэ. Судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд һубарилдан гаража, чайна тээшэ шамдуухан алхална. Тэдэнтэй хамта бидэшье чайна руу шэглэбэбди.

ОРС-ын 1-дэхи чайна руу орон гэһээмнай, ута гэгшын очередь буфедэй хажууда унжына. Стойкын саана уб улаан болошонхой буфетница абхай — архи абаха һаа, түргэлэгты..., очередьгүйгөөр... — гэжэ дуратайшуулда нэгэшье һаадгүйгөөр табина. Удаань дурата дурагүйгөөр эдеэ хоолой толоон таһалан, бусадта һарбайна.

Мүн эрьелдээд харахадамнай, эдеэ аягалдаг сонхын хажууда баһал ута гэгшын очередь юрэ бусын луугай һүүл мэтэ «шарбана». Эдеэ хоол табаг бүлюүдэ соогуур аягалһан наһажаал абхай ехэл сүлөөгүй, яаралтай хэбэртэй сонхоор бултагашана.

Ажалай түрүү аргата чайнын амтан эдеэ амасаха гэжэ бидэшье буфедэй хажуудахи ута очерединн һүүл барин зогсобобди. Арба минута үнгэрбэ. Буфетчица абхайһаа үшөөл холо байнабди. Зарим зонууд архи абахамнай гээд, очередьгүйгөөр дүүлинэд. Буфетчица абхай шэлтэй харые минзуркаар хэмжэжэ удаарна. Үшөө арба минута үнгэрбэ. Буфетчица абхайда үшөөл тулажа хүрөөдүй ябанабди. Бүгшэм халууншье болошобо. Аман хатана. Батаганаанууд хажуугаар дойложо, хашараана. Аяар хахад час тухай хүл дээрээ шалажа, түрсэлдэжэ, буфетчица абхайда хэды толоон таһалуулаад, хоол абадаг сонхын хажуудахи очередьто зогсобобди. Эндэ мүн лэ хорёод минута болоод, хэды табаг эдеэ хоол абажа, хүлэршэнхэй юумэд столдо һуубабди. Сэхыень хэлэхэдэ, хоол эдихэ дурамнайшье үгы болошобо...

— Хүндэтэ Владимир Андреевич Горбунов, ажалай түрүү арга — өөрөө хангалгыетнай амасажа үзэбэбди. Зүгөөр эсэхын ехээр эсэбэбди — гэжэ шүүмжэлжэ оробобди.

— Һэ хэзээ шэнэ юумэн түрүүн дутуу дундагүйгөөр ажабайдалда шэлжэн ороо гэжэ дуулаа һэмта?! А? Али диалектическэ материализмые үнэрдөөгүй залуушуул гүт? «Түрүүшын поршоонхо һохор» гэжэ арадай хэлсэхые дуулаагүй хүбүүхэдүүд гүт? Үшөөл үды байнат даа, —гэжэ эхилээд, дууһахагүй гашай, номнол уншана.

— Нүхэр Горбунов, апрелиин 15-һаа хойшо хэдэн һара үнгэрөө. Теэд эды ехэ саг соо зоной эгээ олоор суглардаг обедэй үедэ хүдэлмэришэдэй амарангаа эдеэлээд гарахынь тула, ямар хэмжээ абтааб? —гэжэ хандагты. Горбунов уршатадшье гэнгүй:—Бүхы хэмжээн абтаа. Ажалайгаа дүй дүршэлые согсолон үзөөбди. Хилээмэтэй столые наана болгообди. Эдеэ үгэдэг сонхые уужам болгообди. Архи абагшадые нэгэ хүниие алгадаад очередьгүйгөөр табинабди. Һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэнэбди! Үшөө тандa юун хэрэгтэйб?—гээд, һэнгэргүйгөөр урдаһаатнай гэтэхэ.

«Улаан хэлэтые урдаа оруулхагүй» даагшатай энэ мэтээр арсалдажа, аргаа барагдаад, хараашалжа байтарнай, очерединн эгээ һүүлдэ хашартараа зогсоһон хоёр залуухан хүбүүд хоорондоо гүбэр шэбэр юушьеб зүбшэһэнэй һүүлдэ, буфетчица абхайда туласа ошоод:

— Үнжэгэн хайрата абхай, манда 100—100 грамм шэлтэй хараһаа аягалаад, шүлэн котлет хоёртой толоонуудые таһалаад асыш, —гэжэ баатай өгсөмөөр хандаһад. Түргөөр эдеэлээд гараха аргаа бэдэрбэ гэжэ эдэ хоёрые хаража байһан бидэнэр тухайлбабди. Хоёр залуу хүбүүдэй хонгор мэхые тааһан бусадынь мүн лэ «архи асыш даа» гэжэ зорёолхон шангаар хашхаралданад...

...Зүүн Сибириин гол мүрэнэй пароходствын управленидэхи ОРС-ын харьяата энэ чайна һара тухай һэльбэгдэн заһабарилагдаа, шэрдэгдээ, үбэлдэ бэлэдхэгдээ. Мүнөө зосоонь орходо, һаруул, сэбэршье. Зүгөөр чайнын ажалай гурим хуушаараа: олон батаганаан дүүелдэнэ, ута очередь унжына, очередьгүйгөөр архи табина, хүдэлмэришэд хашаржа, шалашатараа очередьто зогсожо, обедлээ болоод, бүри ехээр эсээд, ажалдаа гарана...

Һайн юумые муу болгоходо бэлэн. Зүгөөр һайн юумые һайн шэгтэнь ажабайдалда шэлжүүлхын түлөө үсэд шангаар оролдохо хэрэгтэй гэжэ ОРС-ын 1-дэхи чайнын хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёһотой. Харин тус чайнын мүнөөнэй байдалынь, «үндэршье малгай үмэдхэ, набтаршье малгай угла, мүнөөхил масаг Махансай даа» гэлсэдэгэй үльгэртэй байна. «Һони һүргэ һонгино амтатай» гэдэгэй маягтай шэнэ түрүү аргые нэбтэрүүлжэ, шэлжүүлжэ эхилээд, өөрынгөө муу дээрэһээ, бузатайруулжа байһан Горбунов даагша олондо туһатай ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулха зэргэтэй.

И. Казанцев, Б. Будаев.

ЭРИД ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМ ДЭЭРЭ

(Болгариин Арадай Республикаһаа ерэһэн бэшэг)

...риин байгаали баян юм. ...н, кукурузын, рисэй, овоолон фруктын, илангаяа ви... ба цитрусова культуранууд баян ургаса ургуулхада, ... болон хлопчатнигай һайн ...ые тарихада орон доторхи ...хүрһэн ба агаарай бай... таарyу байдаг. Хуушан ..., Рилын ба Родопой аль...нуга сабшалангуудта жэлэй ...ра соо шэмэтэ ногоон урга...даг. Дунда хада гэдэгэй ну...нуудаар казанлыкска розо ...гадаг. Тэрэнэй тоһониинь ...а үнэтэйгөөр сэгнэгдэдэг.

..., монархо-фашистска ёһо ... байхада, энэ баян хизаарай ... садатараа талхашье эди... байгаа. Дэлхэйн хоёр...йнай урда тээхэнэ ороо...най абтасын талаар Бол... Европодо һүүлшын һуу... нэтые эзэлдэг һэн. Хү...хынь ехэ кризистэ ороһон ... Бүхы газарынь 12 миллион ...астогууд болгогдон хубаагдаһан юм. Ахирхан газар... эрхилдэг байгаа: таряа... хоёр муухан үнеэдтэй бай... хүдэлмэриин хүсэншье, ...мэтэ малшье болгогдон хэ...г һэн. Хахад миллион мо...һан газарай хүрһэ элдэхэ ...гынь болодог байгаа.

... Болгарида бутархай, бү... газартаряалангай орондо, ...руулагдаһан томо ажахы ... Кооперативна байгуу...лахада, үйлэдбэрилгын хү...дөө дуулдаагүй ехээр ургаа. ...адай хахадһаа олониинь ...байдалай замда ороод, хам...артаряалангай ажахынууд ... боложо нэгэдэһэн сагһаань ...бан жэл үнгэрөө. Хүдөө де... социалистическэ байдал ...даа.

***

...уждахи нам губи талын Генералатошевско околи оршодог. Урда Украинын ба Кубаниин үргэн уужам тала дайдадал адли хизааргүй уужам газартань шэниисын, кукурузын полинууд, свёклын ба хлопогой плантацинууд нэлэнхы ехээр нэмжынэ. Нёдондо околиин бүхы тосхонууд кооператив болоо һэн.

— Кооперативуудые эмхидхэһэн сагһаа хойшо,—гэжэ манииие үдэшэжэ ябаһан хүн, околиин арадай Соведэй агроном Никола Трынков хөөрэнэ,—околидамнай шэниисын ургаса хоёр дахин, кукурузын ургаса гурба дахин нэмээ. Манай газар дайдые ямар хүсэн иимэ ехээр үрэжүүлээб? Арадай гүрэн хүдөө ажахыдаа машинануудые үгэжэ, арга шадалыень оло дахин дээшэлүүлээ. Околиин кооперативуудые хангадаг дүрбэн МТС бии, тэдэнэй тракторна паркын хүсэниинь 6 мянган мориной хүсэнтэй тэн юм. Бүхы полевой хүдэлмэриин арбанай юһэн хубинь машинаар бүтээгдэнэ. Механизаци хэгдэхэһээ гадна, мүн али нэгэн культурада, газарай элдэб хүрьһэндэ таараха агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд дүүрэн бэелүүлэгдэнэ.

Дүрбэн жэлэй саада тээ околидамнай Хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын институт байгуулагдаа һэн. Эрдэмтэд кооперативна поли дээрэ научна шэнжэлгэ хэнэ. Тиимэ творческо хүдэлмэридөө үйлэдбэриинхидые хабаадуулалсажа, газартаряалангай культурые дээшэлүүлнэ.

Черноокo тосхоной ТКЗХ-дэ ошообди. Эндэхи таряашад урданһаа хойшо гансал шэниисэ, кукуруза таридаг, ашаг шэмэтэ мал огто үсхэбэрилдэггүй байгаа. Тиигэбэшье хүдэлмэрилхэ хүсэн хүрэдэггүй һэн. Мүнөө энэ кооператив ороошо таряанһаа гадна, техническэ культура таридаг болоо. Томо үүлтэртэ малнуудай—үнеэдэй, хонидой, гахайн фермэнүүд хооһон тала байһан газарта байгуулагдаа. Мал ажахынь 1 миллион 100 мянган лев олзо доход артельдээ үгэнэ. ТКЗХ-гэй элдүүриин газарайнь 100 гектар бүхэндэ 500 центнер һүн һаагдана, 200 центнер гахайн мяхан абтана.

Генералатошевско околи—Болгарида арадай засагай мандаһанһаа хойшо байгуулагдаһан агууехэ кооперативна ажахын батахан хубинь лэ болоно. Дунай мүрэн шадархи тэгшэ газарай, Фракиин ороной хойто ба урда зүгэй олохон районуудта томо, механизированнэ газартаряалангай ажахынуудай байгуулагдаһанай ашаар иимэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Нёдондо намар Болгариин поли дээрэ (15 мориной хүсэтэй) 18 мянга гаран трактор, 3 мянга гаран комбайн, 5 мянга гаран молотилка болон бусад олон машинанууд хүдэлмэрилөө. МТС хадаа деревнидэхи гүрэнэй гол шухала пунктнууд болоно. Тэдэнэр кооперативуудай бүхы полевой хүдэлмэриин гурбаһай хоёр хубииень шахуу бүтээнэ.

Арадай правительство шэнжэлэлгын институдууд болон опытна станцинуудые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ дээдэ ба дунда һургуулинуудые олоор байгуулжа, наукые хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг туһада зорюулаа.

Газартаряалангай ашаг үрые дээшэлүүлхэ ябадалдань Болгаридахи уһалалгын ехэ барилга туһална. Болгари уһалагдадаг газарайнгаа хэмжээгээр Балканда нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Энэ жэлдэ бүхы хахалагдаһан газарайнь арбан хуби шахуунь уһалагдаа. Уһалалгын ашаар элбэг баян ургаса абтана: уһалагдадаг нэгэ гектар газарһаа хоёр дахин ехэ ороошо, овощь болон фрукт абтадаг юм.

Болгариин газартаряалан хүдэлөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэбжэжэ байна. Дунда шадалтай таряашад улам олоороо кооперативуудта орожо захалаа.

Старо-Заторско округой үбгэн таряашан Генчо Иванов кооперативта орохо гэжэ шиидэһэнээ, мүн нютагаархинайнгаа ороһые иигэжэ манда тайлбарилна:

— ТКЗХ-дэ хоёр агроном, бүхэли тракторна бригада хүдэлнэ. Полинь гүнзэгыгөөр хахалагдадаг, һайнаар утэгжүүлэгдэдэг. Гектар бүриһөө долоон центнерһээ үлүү шэниисэ абтана. Фермэнүүдэй үнеэд томо үүлтэрэй, манай үнеэдһээ 1000 литр дээшээ һү үгэнэ. Адли ёдогуудтай бүлэнэрэй жэлэйнь олзо доходые тоолоо һаа, кооператор хүн үмсын ажалтанай хоёр зун соо абадагые нэгэ зунай туршада абана.

Коопераци хадаа болгарска таряашадай, тамхи таригшадай, виноград болон огород таригшадай сэдьхэл зүрхэндэ ойро дүтэ юм.

Арадай засагай үедэ деревниие социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилалгын бүхы шатануудта һайн дуранай үндэһөөр хамжан хамтарха гэдэг ленинскэ заабариие Компартинь наринаар сахяа. Коопераида ороходонь деревниин ажалшадта али болохоор туһалха зуураа, ТКЗХ-е эмхидхэлэй-ажахын, политическэ талаар нэгэн доро бэхижүүлхын түлөө партинь эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Хүдөө ажахые бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ, МТС-эй үүргые дээшэлүүлхэ, ТКЗХ-гэй жэшээтэ Устав эбдэлгые усадхаха, таряашадые ажалдаа бүри жүдхэмжэтэй болгохо хэмжээ-ябуулгануудые һүүлэй үедэ бэелүүлээ. Дүй дүршэлтэй партийна хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд, зоотехнигүүд, инженернүүд олоороо хүдөө эльгээгдээ.

Партийна политикын зүб байһые ажабайдал бүримүһэн баталан гэршэлнэ.

Болгариин хүдөө ажахын дэбжэлтэнь социалистическэ лагериин оронуудай экономическа нягта хани барисаанай, харилсан туһалалсалгын ашаар туйлагдаа. Олон мянган, хүсэ ехэтэ тракторнууд болон комбайнуудые Советскэ Союзһаа, олон машинануудые — Чехословакиһаа, Германска Демократическа Республикаһаа абаа. Минеральна утэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргадаг Димитровградска химическэ комбинат СССР-эй туһаламжаар баригдаа.

Советскэ Союзтай баталһан экономическа шэнэ хэлсээн Болгариин үмэнэ үргэн ехэ арга боломжо нээжэ үгөө. Энэ хэлсээе дүүргэһэнэй эсэстэ, гурбан жэл үнгэрөөд Болгари дотор тракторнуудай тоо хоёр дахин олошорхо, минеральна утэгжүүлгые орон дотороо үйлэдбэрилгэнь таба дахин ехэ болохо байна.

Болгариин баян газар дайдань таряашадай ажалай хани барисаата кооперативна бүлын гэшүүдэй хэһэн ажалые һайнаар харюулна.

В. ЖУРАВСКИЙ.

г. София

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Дамаскда ерэбэ

ДАМАСК, сентябриин 5. (ТАСС). Сириин парламентын уряагаар үсэгэлдэр СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Дамаск ерэбэ. Делегациие СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ И. С. Сенин толгойлно.

Советскэ делегациие Дамаскын аэродром дээрэ Сириин парламентын түрүүлэгшэ Назим Кудси, парламентын түрүүлэгшын орлогшо Рафик Башшур, гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Битар, парламентын депутадууд, залуушуулай, студентнүүдэй ба профсоюзна олон тоото делегацинууд, Сириин университедэй профессорнүүд, багшанар болон бусад хүнүүд угтаа.

Делегациие СССР-һээ Сиридэ байгаа элшэн сайд С. С. Немчина, тэрэшэлэн Сиридэ байгаа дипломатическа хэдэ хэдэн түлөөлэгшэдые толгойлогшод угтаһан байна.

Аэродромой хажуудахи талмай дээрэ Дамаскын олон зуун хүн зон суглараа. «Арабуудай үнэн сэхэ хани нүхэр бологшо Советскэ Союз мандаха болтогой», «Советско-арабска хани барисаан мандаха болтогой» гэһэн гаршагтай уряанууд хаа хаанагүй харагдана.

Дамаскын зон советскэ делегациие халуунаар амаршалаа, «Агуу ехэ Советскэ Союз мандаха болтогой!», «Советско-арабска эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!» гэжэ хашхаралдан тэдэнэр Советскэ Союзай эльгэмэлнүүдые хүндэлэн амаршалһан байна.

СССР Египет хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай холбоо барисаан бэхижэнэ

КАИР, сентябриин 5. (ТАСС). СССР-эй ба Египедэй хоорондохи худалдаа наймаанай холбоо барисаанай саашадаа үргэдэжэ байһан тухай эндэхи хэблэл ехэ баяртайгаар бэшэнэ. Үсэгэлдэр Каирта 6 миллион египетскэ фунтын сэнтэй 200 мянган тонно шэниисэ Египедтэ Советскэ Союзай худалдаха тухай хэлсээнэй баталагдаһан тухай мэдээсэлые бүхы газетэнүүд томо гаршагтайгаар толилоо. Шэниисэ худалдажа олоһон мүнгэ зөөреэр Советскэ Союз Египедһээ эд бараа, тэдэнэй тоодо хүбэн, рис худалдажа абаха юм.

СССР-һээ шэниисэ худалдажа абаха тухай хэлсээн хадаа шэнэ ургасын гаратар Египедэй хэрэглэмжые бүримүһэн хангаха байна гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Худалдаа наймаанай ондоо ехэ хэлсээн — Египедтэ 300 мянган тонно дабирхай худалдаха тухай хэлсээн СССР-эй ба Египедэй хоорондо һаяхан баталагдаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

ООН-до туһалха нэгэдэлнүүдэй Бүхэдэлхэйн федерациин 11-дэхи суглаан

ЖЕНЕВА, сентябриин 5. (ТАСС). ООН-до туһалха нэгэдэлнүдэй Бүхэдэлхэйн федерациин 11-дэхи суглаан национальна нэгэдэлнүүдэй федерацида Советскэ Союзые абахын түлөө голосовалаа. Суглаанай делегадууд энэ мэдээсэлые альгаа ташалдан баяртайгаар угтаа. Һүүлээрнь ООН-до туһалха Советскэ Союздахи нэгэдэлэй түрүүлэгшэ академик А. М. Панкратова богонихон үгэ хэлээ.

ООН-до туһалха нэгэдэлэй Бүхэдэлхэйн федерацида бидэниие абаха тухай суглаанай шиидхэбэриие советскэ делегаци Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нангин ёһо гуримуудай болон уг зорилгонуудай үндэһөөр арадуудай бэе бэеэ бүри һайнаар ойлголсохын, улам нягта хани харилсаатай байхын түлөө эрмэлзэдэгые дахин гэршэлнэ гэжэ советскэ делегаци тоолоно гээд А. М. Панкратова мэдүүлээ.

ООН-до туһалха советскэ нэгэдэл федерациин ажал-ябуулгада эршэмтэй һайнаар туһалха, тэрэниие дамжуулан атомна болон бусад аюулта зэбсэгүүдые хорихо, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо мэтын шухала асуудалнуудые дары шиидхэхэ зорилгоор Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида нүлөөлхэеэ байна гэжэ А. М. Панкратова онсолон тэмдэглээ.

Египедэй президент Насертэй „Табанай комитедэй" хэжэ байгаа хэлсээнүүд

КАИР, сентябриин 4. (ТАСС). «Табашуулай комитедэй» гэшүүд сентябриин 3-най үдэшэ Египедэй республикын президент Гамаль Абдель Насертэй хоёрдохёо уулзаба. Хэлсээнүүдые хэхэ үедэ Египедэй зүгһөө дотоодын хэрэгүүдэй министр Махмуд Фавзи, президентын канцеляриин начальник Али Сабри гэгшэд хабаадалсаа.

Комитедэй түрүүлэгшэ Австралиин премьер-министр Мензис гэгшэ президент Насертэ «Даллесай түсэбэй» буулгабариие барюулаа гэжэ «табанай комитедэй» түлөөлэгшэ хэблэлдэ зорюулһан мэдүүлгэ соёгоо мэдээсээ гээд Мен агентство дамжуулна.

Удаадахи зүблөөниинь сентябриин 4-нэй үдэшэ болохонь гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Каналые интернационализацилха ябадалые Египет зүбшөөрхэгүй

Египедэй газетын хэһэн мэдүүлгэ

КАИР, сентябриин 4. (ТАСС). Президент Гамаль Абдель Насертэй «табанай комитедэй» гэшүүдэй хэһэн хэлсээнүүдые тайлбарилха зуураа, «Аш-Шааб» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Египет «табанай комитедэй» гэшүүдые угтан абажа дуулахаяа зүбшөөрнэ, зүгөөр ямаршье уялгануудые бэедээ даажа абанагүй. Египет Суэцкэ каналые интернационализацилха ябадалтай зүбшөөрхэгүй ба каналай эзэн байһан дээрэһээ тэрэнэй бүрин эрхые хаһаха гэһэн хариин ямаршье хамаархалгые тэсэхэгүй юм гэжэ президент Насер сэхэ мэдүүлээ.

Египедэй мэдээсэлэй захиргаанай директорэй хэһэн мэдүүлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 4. (ТАСС). Египедтэ элирүүлэгдэһэн Англиин тагнуулай организаци тухай хэрэгээр 30 шахуу хүн арестовалагдаа гэжэ сентябриин 3-да мэдээсэлэй захиргаанай директор Абдель Кадер Хатем мэдүүлээ. Иигэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Каирһаа мэдээсэһэн байна.

Малайда боложо байгаа зэбсэгтэ тэмсэл Малайн арадай дотоодын хэрэг мүн!

ПЕКИН, сентябриин 4. (ТАСС). Англитай баталһан сэрэгэй пактые Тайландын усадхахыень «Пикториэл Ньюс» гэһэн таиландска газетэ эреэ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Тэрэ пактын ёһоор Таиланд болбол Малайдахи национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые дарахадань англичануудта туһалха уялгатай.

Малайн арадай тэмсэлые дарахада Тайландын туһалха ябадал «уласхоорондын эрхын ёһо гуримуудта зүришэнэ» гэжэ газетэ заана. Малайда боложо байгаа зэбсэгтэ тэмсэл Малайн арадай дотоодын хэрэг мүн, «тиимэһээ правительство хадаа энэ пактые болюулха тухай мэдүүлхэ ёһотой гэжэ тоолонобди» гээд тус газетэ мэдүүлнэ.

СЕАТО-ын оронуудай экономическа экспертнүүдэй конференци

БАНГКОК, сентябриин 4. (ТАСС). Сентябриин 3-да СЕАТО-ын (Зүүн-Урда Азидахи сэрэгэй бүлэглэл) оронуудай экономическа экспертнүүдэй конференци Бангкогто нээгдэбэ. Энэ бүлэглэлэй сэрэгэй талаар бэлэдхэлгын программа хараалха талаар СЕАТО-ын гэшүүд бологшо оронуудай экономическа байдалые хаража үзэлгэ — конференциин зүбшэхэ зүйлэй гол зүйлынь болоно гэжэ «Бангкок Пост» газетэ мэдээсэнэ.

Турцида үер болобо

ПАРИЖ, сентябриин 5. (ТАСС). Хэдэн үдэр соо ехэ аадар бороо орожо, Орду городой шадар ехэ үер болоо. Энэнь тус городтой ба город шадарай райондо ехэ хохидол ушаруулаа гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Анкараһаа мэдээсэнэ. Олон гэрнүүд, магазинууд уһанда абтажа һандаргагдаба, телефоной ба телеграфын холбоо таһалдуулагдаба. Мүн тэрэшэлэн олон хүн зон хосороо гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Советскэ правительствын делегаци Лейпциг ошобо

БЕРЛИН, сентябриин 4. (ТАСС). Мүнөөдэр Советскэ правительствын делегаци намарай Уласхоорондын ярмагта Лейпциг ерээ. Делегациие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. Н. Косыгин толгойлно.

МаоЦзэ-дун урдын Японско сэрэгэй албатанай делегацитай уулзаба

ПЕКИН, сентябриин 5. (ТАСС). Үсэгэлдэр Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун урдын японско сэрэгэй албатанай делегацитай уулзаба гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна. Тэдээниие уласхоорондын харилсаа шудалха хитадай арадай общество уриһан байна.

Манай республика дотор

Гүрэнэй банкын Бурят-Монголой республиканска конторын б… лайнгаа урда тээ, үглөө бүри 10 минутын турша соо гимнастика хэ…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүрэнэй банкын коллектив ээлжээтэ гимн… байна.

Л. Хайду…

США-да болохо һунгуулиин урда тээхи кампани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 4. (ТАСС). Үсэгэлдэр США-да «Ажалай үдэрые» тэмдэглэбэ. Заншалай ёһоор, энэ үдэр президентые һунгалгада бэлэдхэлэй эхиниинь мүн гэжэ тоологдоно. Президентые энэ оной ноябриин 6-да һунгаха юм. Энээнтэй дашарамдуулан президент Эйзенхауэр ажалай министр Митчелэй элидхэһэн элидхэлые хэблэлдэ толилхын тула дамжуулба. Энэ элидхэлынь американска экономикые, американска хүдэлмэришэдэй байдалые хэтэрхы ехээр һайрхан магтана.

Демократическа партиһаа президентдэ кандидат болгогдон дэбжүүлэгдэһэн Эдлай Стивенсон гэгшэ үсэгэлдэр Мичиган штадта һунгуулиин урда тээ гурба дахин үгэ хэлэбэ. Түрүүшынгээ хэлэһэн үгэ дотор Стивенсон правительствые шүүмжэлээ. «Муу байдалтай байһан дээрэһээ американска бүхы айлнуудай табанай нэгэ шахуу хубиинь ядаржа зобожо байһые правительство обёорногүй» гэжэ Стивенсон шүүмжэлэн хэлээ.

Ажалшадай экономическа байдал тухай асуудалаар республиканецуудай хэһэн мэдүүлгэ тушаа Стивенсон иигэжэ хэлээ: «мүнөө 14 миллион американецуудай бүлэнэр жэлдээ мянганшье доллар хүрэхэгүй олзо олоно. 65 гаран наһатай эрэгтэй, эмэгтэй 10 миллион хүн манай орон дотор бүлынгөө дунда зэргын олодог олзоор ажамидарха баатай болоно. Тэрэ олзонь жэлдээ 1500 долларшье болодоггүй юм.. Америкын фермер энэ жэлдэ оройдоол 3 доллар олзо доход абана. Харин 1952 ондо 4 доллар абадаг байгаа. Тиихэ зуура фермерэй гаргашань ехэ болоо. Фермерэй олзо доходой бага болоходо тэрэнэй ажабайдал тон муу болоно... 230 мянган хүдэлмэришэд автомобилиин промышленностьһаа намнуулаа; мүнөө Детройдто 9-дэхи хүдэлмэришэн бүхэн ажалгүй ба Мичиган штадай 50 мянга гаран хүдэлмэришэд ажалгүй байһан дээрэһээ тэдхэмжэ абадаг эрхэнь энэ жэлдэ дүүрээ. Энэ хадаа манай орон доторхи гутамшаг муухай баримта, уйдамаар зүйл болоно»...

Демократическа партиин программые найруулан хэлэхэ зуураа, Стивенсон тафт-хартлиин хуулиие болюулха тухай уряалба. Гэбэшье, тэрэ хуулиин орондо хүдэлмэришэдэй ба үйлэдбэриин эзэдэй хоорондохи харилсаае «гуримшуулха» шэнэ хуули баталхые дурадхаа. Стивенсон болбол юумэнэй үнэтэй болоһоной түлөө, һургуулинуудые барилгада, мүн һургуулинуудые мэргэжэлтэй багшанараар хангалгада бага туһа хүргэдэгэйнь түлөө правительствые шүүмжэлээ.

Зүүн Европын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ Америкын хамаархаха гэжэ бүри ехээр эрмэлзэдэг болохыень бусад үгэнүүд соогоо Стивенсон уряалаа. Жэшээнь, Понтиак городто Стивенсоной хэлэһэн үгэнь тиимэ удхашанартай байгаа.

Индонезидэ империалистическэ тагнуул хорото ябуулга хэнэ

ДЖАКАРТА, сентябриин 5. (ТАСС). «Тусхай конференциин» хэлсээнүүдһээ Индонезиин арсаһанай, мүн Голландиин үри түлэхэһөө Индонезиин правительствын арсаһанай һүүлээр Ява аралай баруун хубида һүйдхэлтэ ябуулга хэжэ байгаа «Дар-Уль-Ислам» гэжэ эмхиин дайсад этэгээдүүд бүри эдэбхижэбэ гэжэ Антара агентство тусхайта баримтануудай үндэһөөр мэдээсэбэ.

«Дар-Уль-Исламайхид» хилын саанаһаа буу зэбсэгээр, һомо хэрэгсэлээр хангагдана гэжэ Антара мэдээсэнэ. Жэшээнь, тэмдэггүй самолёдууд «Дар-Уль-Исламай» бандада зорюулан Ачада (Хойто Суматра) ба Целебестэ сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые буулгаба.

Бандидуудта буу зэбсэг агаараар эльгээхэһээ гадна, мүн тэрэшэлэн далайгаар дамжуулан—баржаар ба уһан доогуур ябадаг онгосонуудаар нюусаар эльгээнэ гэжэ заагдана.

Ажалшадые эд бараагаар саг соонь хангана

Түнхэнэй аймпотребсоюз гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын талаар республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин системэдэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

Аймпотребсоюзай системын хүдэлмэрилэгшэд партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар саг соонь хангаха тушаа ехэ юумэ хэжэ байна. Аймпотребсоюзай системэ 1956 оной түрүүшын хахад жэлдэ эд бараанай эрьесын түсэбые 110,7 процент дүүргээ. Энэ системэ июль, август һарынгаа түсэбые мүн лэ үлүүлэн дүүргэбэ. Кадрнуудые зүбөөр шэлэн табижа хүмүүжүүлһэнэй, худалдаа наймаанай асуудалнуудые саг соонь хамтаараа шиидхэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаа. Аймпотребсоюзай системэдэхи худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй, ниитын эдеэ хоолой, мүн бусадшье организацинуудта дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Түнхэнэй сельподо 23 жэлэй турша соо ажаллаһан Екатерина Шахуровна Ингильдеева колхознигууд болон механизаторнуудай дунда хүндэтэй болонхой. Ингильдеевагай ажалладаг магазинда саг үргэлжэ сэбэр байдаг. Ажалшад эндэхи магазинһаа ямаршье сагта хэр… раагаа худалдан абада… рина Шахуровна оролд… лайнгаа түлөө айм… правлениин, тэрэшэлэн … союзай грамотануудаар… Нүхэр Ингильдеева … ажаллажа олоһон баян… лөө залуушуулда тон … дамжуулан үгэнэ.

Кыренэй сельпогой … нүхэр Домышев, энэ с… дөөгэй магазиниие да… Дальбинов гэгшэд ху… маанай организацинуу… үнинэй ажаллана. Сель… лэгшэ, Эсэгэ ороноо … дайнай инвалид нүхэр… худалдаа наймаанай, … хоолой организацинууд… раар хүтэлбэрилнэ. Нү… новай даадаг магазин эд… гаа эрьесын, хүдөө ажах… нуудые бэлэдхэхэ түсэбөө… үлүүлэн дүүргэнэ. Энд… найхид нүүдэл худалда… эмхидхэжэ, малай ферм… таряанажалай бригадан… үргэлжэ эльгээнэ.

Түнхэнэй аймпотребсо… лэй ургасын хартаабха… щиие худалдан абахаа… лэн болоо.

К…

Арьбалһан нүүрһээрээ үлүү рейс хэ…

Нүүрһэ ехээр арьбалдаг паровозно бригадануудай тоо Улан-Удын деподо саг үргэлжэ олошорно.

Ахалагша машинистнууд Филонов, Шарков, Елисафенко, Баранов гэгшэд нүүрһэ арьбалгын талаар илангаяа ехэ амжалта туйлаа. Хэрбээ эдэ коллективүүд энэ жэлэй түрүүшын 6 һара соо 50—130 тонно нүүрһэ арьбалһан байгаа һаа, үнгэрһэн июль, август соошье бага бэшэ нүүрһэ арьбалаа. Хүндэ ашаатай поезднуудые шадама… доһоной, паровозуудай… ческэ харууһалгые эрид… һанай ашаар, локомотив… нууд иимэ амжалта туй…

Һара соо арьбалһан … гурбан рейс хэхэ гэһэн … гые паровознигуудай бү… нууд урдаа табиһан юм. … гоёо машинистнууд амж… дүүргэжэ байна.

В. …

Арадай демократиин оронуудта

Польшодо культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бүри олошорно

ВАРШАВА, сентябриин 5. (ТАСС). Польшын уезднэ олохон центрнүүдтэ культурын шэнэ байшангууд баригдана. Тэдэнь һайн залтай, лекци уншаха залнуудтай, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдтэ зорюулагдаһан таһалгануудтай байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Польша доторхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд таба үлүүтэй дахин ехэ болоо. Тэдэнэр ажалшадые политическэ талаарнь хүмүүжүүлгэдэ, тэдэнэй соёл гэгээрэлэй хэрэгтэ ехэ туһална.

Энээнтэй хамта, предприятинуудта, эмхи зургаанууд болон хүдөө нютагуудта библиотекэнүүд улам олошорно. Мүнөө үедэ хүдөө нютагуудта 6 мянган библиотекэ, 30 мянга гаран библиотечнэ пунктнууд ажалшадай мэдэлдэ байна.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ уранһайханай самодеятельностиие эмхидхэлгэ нилээд ехэ һуури эзэлнэ. Польшо дотор уранһайханай самодеятельностиин 25 мянга гаран коллективүүд бии. Тэдэнэр фабрика, заводуудта, барилгануудта, хүдөө нютагуудта, МТС-үүдтэ ба гүрэнэй хүдөө ажахынуудта оншожо зүжэг наада хододоо табижа байдаг.

Болгарида „Эрхэ сүлөөгэй үдэрэй" һайндэр болохоёо байна

СОФИ, сентябриин 4. (ТАСС). Болгариин ажалшад фашизмһаа эхэ ороноо сүлөөлһөөр 12 жэлэй ойе сентябриин 9-дэ тэмдэглэхэеэ байна. Эрхэ сүлөөгэй үдэрэй хүндэлэлдэ бүхы орон доторнь мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Бүгэдэарадай һайндэрые предприятинуудай коллективүүд үйлэдбэриингөө түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ уттана, шэнэ зүйлэй продукци бүтээн гаргана, ажалайнгаа бүтээсэ ехэ болгохо ба продукциин өөрын үнэ химдаруулха талаар амжалтануудые туйлана.

Родопын торнорудна бассейндэхи туулта, сайрай заводойхид августын һүүлээр энэ һарынгаа программа дүүргээ. Һайндэрэй урда тээхи мүрысөөнэй үедэ Сливен городтохи электролампын заводой хүдэлмэришэд ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 90 мянган электролампа хээ. Марицка шулуу нүүрһэнэй бассейнын шахтёрнууд ажалайнгаа бүтээсые ехэ болгожо, нүүрһэ малтаха 8 һарынгаа түсэбые болзорһоснь урид дүүргээ. Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ Болгариин нефтянигууд ябана. Энэ жэлэй 8 һара соо тэдэнэр олон мянган тонно нефть түсэбһөө гадуур абаа.

Болгариин хүдөө нютагуудтань мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ оросной машинно-тракторна станцинууд намарай пар хахалха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Тобшо мэдээсэлнүүд

◆ **Нефтиин промышленностиин шэнэ центр болохо — Синь-цяндахи Карамаи гэжэ районой түргэнөөр хүгжэжэ байһан тухайда «Чжунгоциньяньбао» газетэ мэдээсэнэ. Канаида олдоһон нефтиин запас Юймыниин уурхайнхида орходоо 5—10 дахин ехэ юм.**

◆ **Энэ жэлдэ Хитадай Наукануудай академи СССР-тэ 130 залуу эрдэмтэдые эльгээхэ юм. Тэдэнэй түрүүшын бүлэг аспирантнууд сентябриин 5-да Москва ерээ. Тэдэнэр Советскэ Союзай аспирантурада һуража, арадай Хитадай экономико болон культурые тон шухала асуудалнуудаар диссертаци бэшэхэ байна.**

◆ **Сентябриин 1-дэ Албанида албано-советскэ хани барисаанай һара эхилээ. Энээниие Албаниин ажалшад үргэнөөр тэмдэглэнэ.**

Шатарай XII олимпиада

Сентябриин 4-дэ СССР-эй ба Польшын командануудай матч боложо, Дворжинский Керес хоёрой парти түрүүн дүүрээ. Польшын шатаршан испанска партяар наадахадаа алдуу гаргажа, арбан хоёрдохи ябадалдаа бодоёо заатагүй алдаха болоод диилдэһэнээ мэдэрээ.

Шапиро Геллер хоёр түргэнөөр наадаа. Польшын шатаршан Шапиро гэгшэ советскэ гроссмейстертэ диилдээ.

Тобшо һонин…

◆ Һаяхан Хэжэнгын … санын сомоной «Комму… хоздо воскресник үнгэр… скреснигтэ Чесанын до… һургуулиин багшанар, с… дэлмэрилэгшэд хабаада… үдэрэй туршада тэдэнэр… силос дараба. А. …

◆ Улан-Удын нөөсэл… ральна 301-дэхи касса С… дай ажахые һэргээн … хүгжөөхэ гүрэнэй 3-дах… жын шүүбэритэ 16-дах… таблицаар шүүбэринүү… байна. Түрүүшын хэд… туршада ажалшадта ха… ган тухэригэй шүүбэри… Тэрэ тоодо 50 мянган, 1… 5 мянган түхэригэй … тудаа.

◆ Паровозо-вагонно за… турын ордоной агитбр… аймагай Ленинэй нэрэм… ерэжэ, һонирхолтой кон… ба. 1-дэхи комплексно… колхознигууд тэдэнэй ко… һонирхон хараа. Д. …

РСФСР-эй эдир ш… СССР-эй чемпиону…

Шатараар өөһэд хоор… командна түрүү һуури … лөө бүхэсоюзна мүрысөө… туршада Ленинградта бо… рэбэ.

Мүрысөөнэй дүнгүүд… РСФСР-эй команда 74 … ложо, түрүү һуури эзэлж… гайхид (73,5 очкотой) – … Украинын шатаршад (6… дахи һууринуудта гараа…

А. …

Редактор Д. Л. ЛОБ…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — … культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации в писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00859 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. …